

УДК 338.24:336.77(477)
JEL E44, O16, G38

DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/meu.2025.53.0.5304>

МАКРОЕКОНОМІЧНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ

Ростислав Михайлишин¹, Степан Панчишин², Андрій Павлишин³

^{1,2,3}Львівський національний університет імені Івана Франка,
79008 м. Львів, проспект Свободи, 18

¹e-mail: rostyslav.mykhalyshyn@lnu.edu.ua; ORCID: 0000-0002-7573-0345

²e-mail: stepan.panchyshyn@lnu.edu.ua; ORCID: 0000-0002-6203-4789

³e-mail: Andrii.Pavlyshyn@lnu.edu.ua; ORCID: 0009-0003-2970-9742

Анотація. Статтю присвячено оцінюванню впливу макроекономічного середовища на інвестиційно-інноваційну безпеку (ІБ) України в умовах пандемічних та воєнних викликів. Метою дослідження є визначення характеру та динаміки впливу макроекономічних чинників на інвестиційно-інноваційну діяльність і формування рекомендацій щодо посилення ІБ. Методологічною основою дослідження є методи макроекономічного аналізу, зокрема групування макроекономічних індикаторів, використання системи національних рахунків, а також методи аналізу і синтезу, індукції та дедукції для виявлення позитивних та негативних наслідків впливу макроекономічного середовища на ІБ України.

У дослідженні показано, що інвестиційно-інноваційні процеси в економіці України протікають під впливом асиметричного поєднання деструктивних та стабілізаційних тенденцій макроекономічного середовища. Позитивними чинниками виступають відновлення економічного зростання, помірна стабілізація фінансового сектору, зростання інвестиційної активності та відкритість зовнішньоекономічних зв'язків, що сприяють залученню іноземного капіталу для розвитку та модернізації національної економіки передусім у стратегічних секторах, зокрема військово-промислового комплексу. Водночас на негативний вплив вказують нестабільний рівень цін, коливання курсу національної валюти, структурні дисбаланси у промисловості, дефіцит бюджету та зростання державного боргу, які підвищують ризики для інноваційної трансформації економіки. Такий суперечливий характер чинників макроекономічного середовища підкреслює необхідність збалансованих та адаптивних політик державного регулювання для забезпечення стабільності та інвестиційно-інноваційної безпеки національної економіки.

Ключові слова: інвестиційно-інноваційна безпека, макроекономічне середовище, економічне зростання, фінансова стабільність, державний борг, капітальні видатки, інвестиційна активність, зовнішньоекономічні ризики, повоєнне відновлення, інноваційна політика.

Постановка проблеми. Забезпечення інвестиційно-інноваційної безпеки в умовах сучасних викликів для підтримання економічної стабільності та поступового повоєнного відновлення вітчизняної економіки є одним з найважливіших завдань економічної політики. ПБ визнана на державному рівні однією з важливих складових національної економічної безпеки та трактується як інтегральна характеристика економічної системи, яка відображає стан інвестиційно-інноваційної сфери та процес залучення й розміщення інвестиційного потенціалу на засадах інноваційності, ефективності, безпекоорієнтованості з урахуванням реальних і потенційних загроз і небезпек [1]. Інакше кажучи, фактично йдеться про створення сприятливих умов для вітчизняного та іноземного бізнесу передусім в частині стимулювання інвестиційної й інноваційної діяльності та формування на цій основі конкурентоспроможної національної економіки, здатної забезпечити сталий соціально-економічний розвиток країни.

З перших років відновлення незалежності України проблема інвестиційно-інноваційної безпеки є надзвичайно актуальною через обмеженість внутрішніх фінансових ресурсів, недостатній рівень залучення іноземних інвестицій, технологічне відставання від розвинених країн, високі ризики ведення бізнесу та інституційну нестабільність. У 2022 році ситуація ще більше загострилася внаслідок повномасштабної військової агресії росії, що спричинило руйнування виробничої та інноваційної інфраструктури, вплив капіталу й зниження інвестиційної привабливості країни.

За цих умов аналіз макроекономічного середовища інвестиційно-інноваційної безпеки України є особливо важливим. Саме на рівні макроекономічних умов формуються стимули або бар'єри для інноваційної активності, визначаються правила гри для інвесторів, забезпечується ефективність використання ресурсів. Отже, питання інвестиційно-інноваційної безпеки доцільно розглядати у тісному взаємозв'язку з макроекономічними чинниками: економічним зростанням, фінансовою стабільністю, інвестиційною активністю, рівнем інтеграції на міжнародні ринки та інноваційною спроможністю вітчизняної економіки.

Аналіз наукових досліджень і публікацій. Проблематика ПБ набуває дедалі більшого значення в умовах посилення глобальної нестабільності, структурних трансформацій економік і геоекономічних збурень. Сучасні дослідження свідчать, що ПБ формується під впливом комплексу макроекономічних чинників, які визначають стійкість національної економіки до внутрішніх та зовнішніх загроз, її здатність до відновлення та ефективного залучення інвестиційних ресурсів для впровадження інновацій, модернізації виробництва та формування міцної основи інвестиційно-інноваційного розвитку країни.

Фахову літературу щодо впливу макроекономічного середовища на ПБ умовно можна поділити на три основні напрями. Перший напрям зосереджується на дослідженні впливу макроекономічного середовища на інвестиційні процеси. Так, Білан Ю., Васильєва Т., Леонов С. та Тютюник І. [2] підкреслюють, що стабільність фінансової системи є ключовою умовою підтримки інвестиційної активності, а коливання макроекономічних індикаторів (ВВП, інфляція, обмінний курс) безпосередньо впливають на інвестиційні рішення. Харазішвілі Ю. та Квілінський О. [3] запропонували інтегральну модель оцінки ПБ, що поєднує інституційну ефективність, макроекономічну стабільність та технологічну спроможність економіки. Аналогічно, Авазов Н., Рахманова Н., Кахрамонов Д., Азімова Н. та Муратова М. [4] зазначають, що макроекономічна безпека є необхідною передумовою для формування сприятливого інвестиційного клімату.

Другий напрям досліджень фокусується на впливі інновацій на макроекономічну стійкість та розвиток економіки. Рудевська В., Різник Д., Танасе В., Яценко О. та Рак Р. [5] відзначають, що інноваційна активність підприємств значною мірою визначається станом макроекономічного середовища, рівнем фінансової стабільності та прогнозованістю державної політики. Демпере Д., Квамар М., Аллам Х. та Малік С. [6] обґрунтували необхідність адаптивної державної інноваційної політики до макроекономічних збурень, що визначають обсяги фінансування науково-дослідних проєктів. Васильєва Т., Леонов С., Люльов О. та Кириченко К. [7] доводять, що розвиток інноваційного потенціалу підприємств сприяє зміцненню фінансової стійкості держави, а Панченко В. [8] розглядає поствоєнне інноваційне відновлення як стратегічний інструмент макроекономічної стабілізації.

Третій напрям досліджень комплексно вивчає взаємодію макроекономічних чинників, інвестицій та інновацій. Українські вчені в умовах війни [9] акцентують на збереженні інвестиційної привабливості та стимулюванні інновацій для повоєнного відновлення економіки. Фісуненко Н., Атамас О., Вакулич М., Приходько О., Альошина Т. [9]; Пічкурова З. [10] пропонують концепцію “цифрової макроекономічної стабільності”, яка зменшує ризики, підвищує прозорість капіталових потоків і зміцнює довіру інвесторів. Грибіненко О. [11] та Герасименко М. [12] наголошують на необхідності формування інтегрованої системи моніторингу ПБ із використанням ризик-орієнтованих показників.

Отже, аналіз наукових праць засвідчує, що макроекономічне середовище та ефективність макроекономічної політики мають ключовий вплив на зміцнення інвестиційно-інноваційної безпеки держави, визначаючи її економічну стійкість, інституційну спроможність та рівень взаємодії інвестиційних та інноваційних процесів у національній економіці.

Водночас відсутня уніфікована методика кількісного та якісного оцінювання ПБ в умовах макроекономічної нестабільності, а також бракує системних досліджень, що враховують вплив воєнних і зовнішньоекономічних ризиків на інвестиційно-інноваційний потенціал України.

Мета дослідження. Виходячи із зазначеної наукової бази та виявлених прогалин, метою дослідження є визначення характеру, рівня і динаміки впливу макроекономічного середовища на інвестиційно-інноваційну безпеку національної економіки в умовах сучасних викликів, а також формування рекомендацій для зміцнення інвестиційно-інноваційного потенціалу національної економіки.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети у дослідженні застосовано сукупність методів макроекономічного аналізу: групування макроекономічних показників за критеріями (показники економічного зростання, фінансової стабільності та розвитку ринку праці, державних фінансів, зовнішньоекономічної діяльності, інвестиційної активності та розвитку фінансового сектору); макроекономічний аналіз з використанням інструментів системи національних рахунків (СНР) для оцінювання структурних змін у національній економіці у довоєнний та воєнний періоди; табличний метод для відображення основних тенденцій зміни макроекономічних індикаторів, а також методи аналізу та синтезу, індукції та дедукції для виявлення позитивних та негативних чинників впливу макроекономічного середовища на ПБ України.

У табл. 1 наведено групування макроекономічних змінних для аналізу середовища інвестиційно-інноваційної безпеки економіки України.

Застосовані методи аналізу, на наш погляд, дають змогу комплексно оцінити стан та динаміку макроекономічного середовища, що формує передумови інвестиційно-інноваційної безпеки України, а також визначити ключові напрями макроекономічної стабілізації та розвитку.

Таблиця 1

Групування макроекономічних змінних для аналізу середовища інвестиційно-інноваційної безпеки економіки України

Група макроекономічних показників	Макроекономічні індикатори	Змістовне значення для аналізу	Джерело даних
Показники макроекономічної динаміки	Валовий внутрішній продукт (ВВП), темпи приросту реального ВВП, ВВП на одну особу, структура ВВП в розрізі галузей економіки.	Відображають тенденції і рівень розвитку економіки та динаміку її зростання, включаючи основні галузі економіки	Держстат, НБУ, Світовий банк
Показники інвестиційного потенціалу	Обсяг валового нагромадження основного капіталу, обсяги валових капітальних інвестицій, частка інвестицій в основний капітал у ВВП, динаміка капітальних інвестицій, прямих іноземних інвестицій (ІІІ)	Оцінюють рівень інвестування в економіку задля її модернізації, рівень інвестиційної привабливості вітчизняної економіки	Держстат, НБУ
Показники макрофінансової стабільності	Індекс споживчих цін (ІСП), дефлятор ВВП, облікова ставка НБУ та її динаміка, офіційний курс національної грошової одиниці та його волатильність.	Характеризують рівень цінової, фінансової стабільності, грошово-кредитні умови функціонування економіки	Держстат, НБУ
Показники стабільності державних фінансів	Державний бюджет: доходи, видатки (включаючи капітальні витрати на фінансування інвестиційно-інноваційної діяльності для структурної перебудови економіки), дефіцит/профіцит бюджету (% ВВП), державний та гарантований державою борг (% ВВП)	Віддзеркалюють ефективність бюджетної та боргової політики уряду	Мінфін, Держстат
Показники фінансової глибини та інвестиційного забезпечення економіки	Частка активів банків і небанківських фінансових установ у ВВП; рівень кредитування економіки (% від ВВП)	Відбивають рівень розвитку фінансового сектору та фінансового посередництва для задоволення потреб національної економіки в інвестиційних ресурсах	Держстат, НБУ
Показники міжнародної інвестиційної позиції	Динаміка міжнародної інвестиційної позиції, структура активів і зобов'язань за типами і термінами.	Відображають вартість і структуру зовнішніх фінансових активів і зобов'язань країни та її позиції як реципієнта чи інвестора на міжнародній арені	Держстат, НБУ
Показники соціальної ефективності економіки	Рівень зайнятості, безробіття, середня заробітна плата, доходи на одну особу.	Характеризують соціальну складову макроекономічної стабільності, які формують базу для інвестицій та інноваційного розвитку.	Держстат, НБУ

Джерело: авторська розробка

Виклад основного матеріалу. На основі запропонованої методики викладено основні результати аналізу макроекономічного середовища в контексті ІБ вітчизняної економіки. Зокрема, вихідним етапом аналізу макроекономічного середовища ІБ визначено оцінку потенціалу економічного зростання на основі аналізу динаміки ВВП як ключового макроекономічного показника, який відображає виробничий потенціал країни та тенденції економічного зростання.

Аналіз динаміки ВВП України упродовж 2019–2024 років свідчить про поступові тенденції економічної стабілізації попри значні збурення, спричинені пандемією COVID-19 та російською агресією: за цей період ВВП зріс на 3681,46 млрд грн, у тому числі на 2419,55 млрд грн у період активної фази війни 2022–2024 років (табл. 2).

Таблиця 2

Динаміка показників економічного зростання та валового нагромадження й споживання капіталу в Україні упродовж 2019–2024 років

Показник	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Абсолютне відхилення (2019–2024), +/-	Абсолютне відхилення (2022–2024), +/-
ВВП у постійних цінах 2021 року, млрд грн	3977,20	4222,03	5450,85	5239,11	6627,96	7658,66	3681,46	2419,55
Темпи приросту реального ВВП, %	3,20	-3,75	3,45	-28,76	5,53	2,91	-0,29	-25,84
ВВП на одну особу, дол. США (за ПКС у цінах 2021 року)	17636,55	17092,54	17846,41	13787,12	15916,96	16319,84	-1316,71	2532,72
Обсяг промислової продукції, млрд грн *	3019,38	3236,37	4678,91	3854,04	4402,95	5279,81	2260,43	1425,77
Обсяг виконаних будівельних робіт, млрд грн	181,70	202,08	258,07	114,94	165,82	210,20	28,50	95,25
Валове нагромадження основного капіталу, млн грн	700617	564315	719771	621856	1318159	в/і****	617542**	696303***
Споживання основного капіталу, млн грн	-491876	-569030	-681331	-780213	-853097	в/і	-361 221**	-72 884***

* (% до попереднього року), 2010=100%, з 2019 року 2016=100%

**абсолютне відхилення (2019–2023), +/-

*** абсолютне відхилення (2022–2023), +/-

**** відсутня інформація

Джерело: складено авторами на основі [13], [14]

Динаміка ВВП на одну особу за паритетом купівельної спроможності (ПКС) упродовж аналізованого періоду відображала не лише складні економічні процеси, а й демографічні чинники, зокрема значне скорочення чисельності населення України з 44,3 млн осіб у 2021 році до 37,7 млн осіб у 2023 році [15] через вимушену зовнішню міграцію. Скорочення чисельності населення частково пом'якшило падіння ВВП на одну особу, оскільки без урахування цього демографічного чинника зниження було б ще більш суттєвішим.

Аналіз структури ВВП за галузями економіки свідчить про різке скорочення обсягів випуску промислової продукції та виконаних будівельних робіт у 2022 році з подальшим помірним відновленням у 2023-2024 роках. Галузь будівництва зазнала найбільших втрат унаслідок збройної агресії (обсяг ВВП галузі впав на 54%) [15]. Водночас значного спаду зазнали й інші галузі, зокрема галузі добувної промисловості та розроблення кар'єрів (-35%), переробної промисловості (-29%), тимчасового розміщування та харчування (-39%), професійної, технічної, наукової діяльності (-37%), аграрний сектор (-25%) [15]. Зменшення виробництва у більшості галузей призвело до зменшення експортного потенціалу вітчизняної економіки та зростання її залежності від імпорту.

Глибокий економічний спад у ключових секторах та скорочення експортного потенціалу актуалізували значущість проблеми інвестиційного забезпечення відновлення економіки. За період 2019–2023 рр. валове нагромадження основного капіталу зросло з 700 617 млн грн до 1 318 159 млн грн (табл. 2), що може свідчити про активізацію інвестицій у критично важливу інфраструктуру та оборонно-промисловий сектор і підтримку інвестиційно-інноваційної безпеки вітчизняної економіки в умовах воєнного стану. Одночасне збільшення споживання капіталу з -491 876 млн грн до -853 097 млн грн відображає прискорене фізичне та моральне зношення основних засобів. Однак чисте нагромадження капіталу зростає, що забезпечує можливості для модернізації економічної бази, підвищує стійкість і потенціал відновлення економіки.

Важливим з макроекономічної точки зору є і те, що позитивна динаміка інвестицій і нагромадження основного капіталу відбувається на фоні помірних інфляційних процесів та виваженої монетарної політики, що має важливе не лише економічне, а й соціальне значення. У 2019–2020 роках інфляція в Україні була помірною (в межах таргетованого рівня - 4,1%-5,0% ІСЦ) (табл. 3), а зростання цін зумовлювалося відновленням інвестиційної активності та підвищенням споживчих витрат. Зниження у цей час облікової ставки НБУ з 13,5% до 6,0% [14] певною мірою стимулювало кредитування економіки, розширення виробництва та інвестиційно-інноваційну активність бізнесу.

Дані табл. 3 свідчать, що у 2021 році інфляція прискорилося до 10%, дефлятор ВВП зріс на 25%, а середня заробітна плата – на 20% порівняно з 2020 роком. Зростання попиту на фактори виробництва, насамперед робочу силу, збільшило витрати і сприяло подальшому зростанню цін.

В умовах повномасштабної російської агресії у 2022 році інфляція досягла 26,6%, дефлятор ВВП – майже 35% через знецінення гривні (з 27,3 до 32,3 грн/дол.), руйнування виробничої та соціальної інфраструктури, зростання виробничих витрат. Безробіття зросло до 22,3% (з 9,4% у 2021 році), зменшилася сукупна пропозиція та купівельна спроможність, що обмежило сукупний попит і інвестиційно-інноваційну активність. Інфляція набрала характеру шоково-витратної, зумовленої зовнішніми обставинами та вторгненням росії. Підвищення облікової ставки НБУ до 25% у 2022 році спрямовувалося на стабілізацію валютного ринку та стримування інфляційних очікувань.

Таблиця 3

**Показники макрофінансової та соціальної стабільності в Україні
упродовж 2019-2024 років**

Показник	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Абсолютне відхилення (2019- 2024), +/-	Абсолютне відхилення (2022- 2024), +/-
Рівень інфляції (ІСЦ), % (грудень до грудня)	104,10	105,00	110,00	126,60	105,10	112,00	7,90	-14,60
Дефлятор ВВП, %	8,25	10,29	24,80	34,92	19,87	12,28	4,03	-22,64
Облікова ставка НБУ, %	13,50	6,00	9,00	25,00	15,00	13,50	0,00	-11,50
Офіційний курс гривні (серед- ньорічний, НБУ), грн /дол. США	25,85	26,96	27,29	32,34	36,57	40,15	14,31	7,81
Рівень безробіття (за методологією МОП) у віці 15- 70 років, % від обсягу робочої сили	8,2		9,40	22,30	23,10	14,30	6,10	-8,00
Середньомісячна заробітна плата, в розрахунку на одного працівника, грн	10496,82	11591,15	14014,00	14847,00	17442,00	21473,00	10976,18	6626,00

Джерело: складено авторами на основі [13], [14], [15]

Завдяки заходам НБУ у 2023 році темпи інфляції знизилися до 5,1%, проте у 2024 році зросли до 12% через певне пом'якшення валютного контролю. Девальваційний тиск у 2024 році посилювався зростанням зовнішніх та внутрішніх запозичень, а підвищення середньої заробітної плати до 17,4 тис. грн могло додатково впливати на виробничі витрати та рівень цін. Це свідчить про взаємодію валютного та витратного механізмів розвитку інфляції, що потребує комплексного монетарно-фіскального реагування.

Макроекономічні чинники, зокрема девальваційний і витратний інфляційний тиск, вплинули на доходи держбюджету України. За даними статистики, доходи зросли на 2125,15 млрд грн у 2019–2024 роках, зокрема під час війни – на 1335,79 млрд грн (табл. 4). Однак зростання надходжень до бюджету відбувалося здебільшого за рахунок зовнішньої допомоги та надходжень від міжнародних організацій, урядів іноземних держав, донорів та власних доходів бюджетних установ, що демонструє підвищену залежність держави від міжнародної підтримки та обмежує її довгострокову фінансову стійкість.

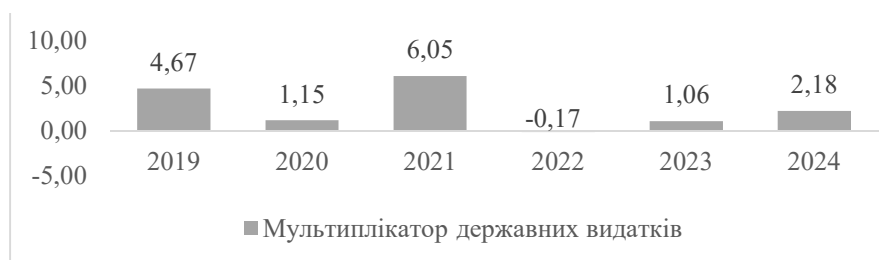
Таблиця 4

Динаміка показників стабільності державних фінансів в Україні упродовж 2019-2024 років

Показник	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Абсолютне відхилення (2019-2024), +/-	Абсолютне відхилення (2022-2024), +/-
Доходи державного бюджету, млрд грн	998,34	1076,03	1296,90	1787,71	2672,48	3123,50	2125,15	1335,79
Видатки державного бюджету, млрд грн	1075,12	1288,12	1491,21	2705,75	4014,81	4488,32	3413,20	1782,57
Дефіцит (профіцит) державного бюджету, % від ВВП	2,04	5,15	3,65	17,46	20,17	17,75	15,71	0,29
Державний та гарантований державою борг (% від ВВП)	50,24	60,44	49,02	77,79	83,28	91,15	40,91	13,36

Джерело: складено авторами на основі [14], [15]

Зростання доходів бюджету супроводжувалось зростанням сукупних державних видатків, які упродовж 2022-2024 років збільшилися на 1782,57 млрд грн. Зміна структури видатків, як компонента сукупного попиту, з початку військового вторгнення у напрямі зростання обсягів та частки видатків на сектор оборони (8,55% у 2021 році, 42,25 % у 2022 році, 52,25% у 2023 році, 51,36 % у 2024 році) (табл. 5) та вимушеного скорочення частки фінансування інших функцій держави та соціально важливих секторів економіки, зокрема освіти, соціального захисту та забезпечення, охорони навколишнього середовища [15], обмежує потенціал підтримання людського капіталу та інноваційного розвитку в середньостроковій перспективі. Значне збільшення державних видатків упродовж 2022–2024 років не зуміло стримати сповільнення абсолютного зростання ВВП України, що свідчить про обмежений їх стимулювальний ефект на економічну активність. Це підтверджується зниженням величини мультиплікатора державних видатків у 2022–2024 роках (рис. 1), який відображає реакцію економічного зростання на зміну державних видатків ($G_m = \frac{\Delta Y}{\Delta E}$).

Рис. 1. Динаміка мультиплікатора державних видатків G_m України упродовж 2019-2024 років

Джерело: складено авторами за даними [15]

Вказані негативні тенденції здебільшого зумовлені структурою боргового фінансування економіки, що поєднує зовнішнє фінансування від міжнародних організацій та іноземних держав і внутрішнє через випуск облігацій внутрішньої державної позики (ОВДП) у 2022–2024 роках. У цьому контексті оцінка боргової залежності та безпеки України набуває особливої важливості.

За даними Міністерства фінансів [16], частка позик МФО у структурі боргу зростала: 2022 р. – 27,0%, 2023 р. – 40,81%, 2024 р. – 49,88%, травень 2025 р. – 53,63%. Одночасно зростала частка середньострокових запозичень на внутрішньому ринку, що збільшує довгострокові видатки на обслуговування боргу. Диверсифікація джерел боргу відображає реформи державного управління та покращення боргової політики, проте зростання оборонних видатків підвищує зовнішню залежність бюджету.

Зміни у структурі та джерелах боргу обумовлюють необхідність аналізу ефективності використання ресурсів для відновлення економіки, інвестиційного розвитку та інноваційної безпеки. Динаміка капітальних видатків державного бюджету у 2019–2024 рр. свідчить про посилення інвестиційної складової (табл. 5): обсяг капітальних видатків зріс із 76,2 млрд грн до 306,0 млрд грн, зокрема у 2023–2024 рр. на відбудову інфраструктури та модернізацію основних фондів. Структурно найбільше зросли видатки на придбання основного капіталу та відновлення капітальних трансфертів.

Таблиця 5

Динаміка капітальних видатків державного бюджету України упродовж 2019–2024 років

Показник	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Абсолютне відхилення (2019–2024), +/-	Абсолютне відхилення (2022–2024), +/-
Капітальні видатки, млрд грн	76,2	94,9	134,4	88,4	208,9	306,0	229,8	217,6
Придбання основного капіталу	30,9	25,8	32,0	57,8	104,0	179,0	148,1	121,2
Капітальні трансферти	45,3	69,1	102,4	30,6	104,9	127,1	81,7	96,5
Усього видатків, млрд грн	1 075,1	1 288,1	1 491,2	2 705,7	4 014,8	4 488,3	3 413,2	1 782,6
Питома вага капітальних видатків у загальних видатках, %	7,09	7,37	9,01	3,27	5,20	6,82	-0,3	3,6
Співвідношення приросту державних капітальних видатків та приросту державного боргу	-3,75	3,38	32,84	-3,28	8,34	6,65	2,90	3,37

Джерело: складено авторами за даними [14], [16]

Питома вага капітальних видатків у загальних видатках у досліджуваній період коливалась: від найнижчого рівня у 2022 р. (3,27%) через військові потреби та поступове відновлення інвестиційного спрямування бюджету у 2023–2024 рр. – до 5,2% та 6,82% відповідно. Співвідношення приросту капітальних видатків і приросту державного боргу відображає змінну ефективність боргової політики: негативні значення у 2019

та 2022 рр., позитивні – у 2021 р. і помірно позитивні – у 2023–2024 рр. Це свідчить про зростання частки боргових ресурсів, спрямованих на розвиток і відновлення економіки.

Отже, дані табл. 6 показують підвищення ролі державного боргу як інвестиційного інструмента та посилення значення капітальних видатків для економічного відновлення й зміцнення інвестиційно-інноваційної безпеки України.

У цілому, попри високий рівень ризиків, інвестиційна динаміка 2024 року демонструє ознаки стабілізації, але недостатнього поживлення, основою якого повинні бути внутрішні інвестиційні ресурси, які генеруються через фінансовий сектор національної економіки. Обмежена інвестиційна активність зумовлена великою мірою низьким рівнем кредитування національної економіки, який скоротився з 24,44% до ВВП у 2019 році до 14,145% у 2024 році (табл.6), що є наслідком зростання вартості кредитування та підвищених ризиків позик для приватного сектору. При цьому, частка активів банків та небанківських фінансових установ у 2019–2024 роках зросла на 2,80% (табл. 7), що відображає позитивні результати фінансової політики держави, очищення фінансового сектору від недобросовісних гравців, посилення вимог до фінансових посередників та регуляторні зміни.

Таблиця 6

Динаміка показників фінансової глибини економіки України у 2019–2024 роках

Показник	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Абсолютне відхилення (2019-2024), +/-	Абсолютне відхилення (2022-2024), +/-
Частка активів банків і небанківських фінансових установ у ВВП (%)	43,40	49,17	42,59	50,98	49,40	46,20	2,80	-4,78
Рівень кредитування економіки (% ВВП)	24,44	22,46	19,15	19,23	15,06	14,45	-9,98	-4,78

Джерело: складено авторами за даними [14], [15], [16]

Отже, незважаючи на зростання частки активів фінансових установ у ВВП, обмежене кредитування економіки свідчить про недостатню інвестиційну підтримку реального сектора економіки. Вказані процеси великою мірою пов'язані із зростанням вкладень банків в ОВДП, що призводить до ефекту фінансового витіснення приватного сектору та приватних капіталовкладень з ринку. Фактично така ситуація обмежує дієвість кредитного каналу монетарної трансмісії, витісняючи банківське кредитування реального сектору економіки фінансуванням дефіциту державного бюджету. Вказані тенденції актуалізують важливість забезпечення інвестиційно-інноваційної безпеки України на засадах створення сприятливих умов для розширення банківського кредитування реального сектору та поступового відновлення економіки на інвестиційно-інноваційних засадах.

Дефіцит інвестиційних ресурсів частково компенсується іноземними інвестиціями, які залишаються важливим джерелом фінансування реального сектору. Чистий приплив ПІІ у 2019–2024 рр. зріс на 1462 млн дол., проте у воєнний період (2022–2024 рр.) скоротився на 3526 млн дол., головню через зменшення реінвестування, і становив 3713 млн дол. у 2024 р., формуючись за рахунок реінвестованих доходів, акціонерного капіталу та боргових інструментів. (табл. 7).

Таблиця 7

Динаміка потоків ПІІ та міжнародної інвестиційної позиції України у 2019-2024 роках

Показник	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Абсолютне відхилення (2019-2024), +/-	Абсолютне відхилення (2022-2024), +/-
Чиста міжнародна інвестиційна позиція, млн дол. США	-27727	-21903	-26194	-2806	-11493	-12405	15322	-9599
Чистий приплив ПІІ, млн дол. США	5175,00	-58,00	7518,00	187,00	4443,00	3713,00	-1462,00	3526,00
ПІІ за кордон, млн дол. США	842,00	22,00	-198,00	344,00	42,00	-162,00	-1004,00	-506,00
ПІІ в Україну, млн дол. США	6017,00	-36,00	7320,00	531,00	4485,00	3551,00	-2466,00	3020,00

Джерело: складено авторами за даними [13], [14], [15]

Дані табл.7 демонструють значну волатильність динаміки потоків ПІІ в Україні у 2019–2024 рр., обумовлену як зовнішніми збуреннями, так і внутрішніми структурними обмеженнями. Чистий приплив ПІІ у 2024 році знизився на 1462 млн дол. порівняно з 2019 роком, що свідчить про неповне відновлення інвестиційної активності після пандемії та повномасштабного вторгнення. Водночас порівняно з 2022 роком зафіксовано істотне покращення (+3526 млн дол.), що вказує на поступове повернення інвесторів та активізацію реінвестування доходів діючими компаніями.

ПІІ за кордон демонструють тенденцію до скорочення – на 1004 млн дол. порівняно з 2019 роком, тоді як потоки ПІІ в Україну також мають змішану динаміку: у 2024 році вони були на 2466 млн дол. нижчими, ніж у 2019 році, але водночас перевищили рівень 2022 року на 3020 млн дол. Це свідчить про часткове відновлення довіри інвесторів, насамперед через реінвестування прибутків компаній, які вже працюють в Україні.

Відповідно у 2019–2024 рр. міжнародна інвестиційна позиція України залишалася стабільно від’ємною, а її різке скорочення у 2022 р. відображало насамперед вплив приватного капіталу та переоцінку зовнішніх зобов’язань унаслідок воєнних ризиків. Такі тенденції свідчать про посилення інвестиційних загроз та обмеження для формування інноваційного потенціалу вітчизняної економіки. У 2023–2024 рр. часткове відновлення від’ємної МПІ підтверджує збереження структурних дисбалансів зовнішнього фінансування.

Отже, макроекономічне середовище інвестиційно-інноваційної безпеки України характеризується впливом асиметричного поєднання деструктивних та стабілізаційних тенденцій. Позитивними чинниками виступають відновлення економічного зростання, помірна стабілізація фінансового сектору, зростання інвестиційної активності та відкритість зовнішньоекономічних зв’язків, що сприяють залученню іноземного капіталу та розвитку інноваційних проєктів. Водночас на негативний вплив вказують

непередбачуваний та нестабільний рівень інфляції, коливання курсу національної валюти, структурні дисбаланси у промисловості, дефіцит бюджету та зростання державного боргу, які підвищують ризики для інноваційної трансформації економіки. Такий суперечливий характер макроекономічного середовища підкреслює необхідність поєднання збалансованих та адаптивних інструментів державного регулювання для забезпечення макроекономічної стабільності та стимулювання інвестиційно-інноваційного розвитку.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Підсумовуючи результати проведеного аналізу щодо впливу макроекономічного середовища на інвестиційно-інноваційну безпеку економіки України, слід зазначити, що макроекономічна динаміка демонструє поступове відновлення економічної активності після різкого спаду обсягів виробництва, спричиненого пандемією COVID-19 та повномасштабною російською агресією. Найбільший спад спостерігався у промисловості, будівництві та сільському господарстві, однак у 2023–2024 роках проявляються тенденції до макроекономічної стабілізації, що створює підґрунтя для нагромадження основного капіталу, відновлення інвестиційної активності та зміцнення інвестиційно-інноваційної безпеки вітчизняної економіки.

Головними проявами макроекономічної стабілізації є керовані інфляційні процеси та виважена монетарна політика, які мають важливе не лише економічне, а й соціальне значення. Однак високий рівень невизначеності, коливання валютного курсу та структурні дисбаланси економіки створюють складне середовище для діяльності інвесторів. Відтак попри певні стабілізаційні чинники, передбачуваність економічного середовища для інвестиційно-інноваційних проєктів все ще є обмежена, що стримує розвиток підприємництва та модернізацію економіки.

В умовах уповільненого економічного відновлення та значних воєнних витрат державні фінанси не здатні акумулювати ресурси для фінансування усіх передбачених видатків. Відтак зростання обсягів зовнішніх запозичень, державного боргу та дефіциту бюджету створює додаткові обмеження для фінансування довгострокових інвестиційно-інноваційних проєктів і підкреслює необхідність ефективного управління державними ресурсами.

Національний фінансовий сектор зберігає відносну стабільність і забезпечує підтримку ліквідності економіки, виконуючи критично важливі функції кредитного, інвестиційного та платіжного посередництва. Проте обмежене кредитування реального сектору, високі кредитні ризики та часткове витіснення приватного капіталу державними запозиченнями залишаються ключовими бар'єрами для реалізації довгострокових інвестиційних та інноваційних стратегій. Це демонструє необхідність створення сприятливих умов для розширення кредитування та активізації внутрішніх фінансових ресурсів.

Міжнародний інвестиційний клімат в Україні залишається на низькому рівні, а довіра іноземних інвесторів низька через високий ступінь невизначеності та ризики, пов'язані з воєнними діями, політичною нестабільністю та економічною непередбачуваністю. У таких умовах обсяг прямих іноземних інвестицій є обмеженим, що створює додаткові ризики для інвестиційно-інноваційної безпеки вітчизняної економіки.

Отже, в цілому макроекономічні ризики є високими, а рівень невизначеності критично зростає через зовнішні та внутрішні чинники. Коливання валютного курсу, структурні дисбаланси, обмежена доступність фінансових ресурсів та зростання оборонних видатків створюють складне середовище для планування та реалізації

інвестиційно-інноваційних проєктів. Це підкреслює необхідність впровадження комплексних заходів макрополітики та стратегічного регулювання для підвищення стійкості вітчизняної економіки та стимулювання інвестиційної активності.

Перспективи подальших досліджень полягають у поглибленні кількісної оцінки впливу макроекономічних чинників на рівень інвестиційно-інноваційної безпеки України, моделюванні сценаріїв її повоєнного відновлення, а також розробленні стратегічних орієнтирів державної політики щодо стимулювання інноваційної активності та структурної модернізації національної економіки.

1. Копилук О. І., Музичка О. М., Холод З. М. Інвестиційно-інноваційна складова в системі економічної безпеки України. Бізнес-інформ. 2016. № 11. С. 81-87. URL: https://business-inform.net/export_pdf/business-inform-2016-11_0-pages-81_87.pdf
2. Білан, Ю., Васильєва, Т., Леонов, С., та Тютюнник, І. Тіньова економіка та її вплив на попит на інвестиційному ринку країни. Огляд підприємницького бізнесу та економіки, 2019. № 7(2). <https://doi.org/10.15678/EBER.2019.070202>
3. Kharazishvili, Y., & Kwilinski, A. Methodology for determining the limit values of national security indicators using artificial intelligence methods. Virtual Economics, 2022. № 5(4), P. 7–26. [https://doi.org/10.34021/ve.2022.05.04\(1\)](https://doi.org/10.34021/ve.2022.05.04(1)).
4. Avazov, N. R., Rakhmanova, N. T., Kakhramonov, J. B., Azimova, N. N., & Muratova, M. N. Ensuring macroeconomic stability and increasing investment activity (A case of Uzbekistan). The Journal of Contemporary Issues in Business and Government, 2024. № 27(2), 5128–5136. URL: <https://cibgp.com/index.php/1323-6903/article/view/1419>
5. Rudevskaya, V., Riznyk, D., Tanase, V., Yatsenko, O., & Rak, R. Financial Stability and Innovation: Interconnection and Development Prospects. Futurity Economics&Law, 2024. № 4(2), 214–228. <https://doi.org/10.57125/FEL.2024.06.25.12>.
6. Dempere, Juan, Muhammad Qamar, Hesham Allam, and Sabir Malik. The Impact of Innovation on Economic Growth, Foreign Direct Investment, and Self-Employment: A Global Perspective. Economics 2023. № 11. P. 182. <https://doi.org/10.3390/economics11070182>.
7. Vasylijeva, T., Lyeonov, S., Lyulyov, O., & Kyrychenko, K. Macroeconomic stability and its impact on the economic growth of the country. Montenegrin Journal of Economics, 2018. № 14(1), 159–170. URL: https://repec.mnje.com/mje/2018/v14-n01/mje_2018_v14-n01-a22.pdf
8. Panchenko, V. (2024). Impact of the War on Ukraine's Investment Climate: Risk Assessment and Prospects for Foreign Investors. Economics. Management. Innovations. [https://doi.org/10.35433/ISSN2410-3748-2024-1\(34\)-1](https://doi.org/10.35433/ISSN2410-3748-2024-1(34)-1)
9. Фісуненко Н., Атамас О., Вакулич М., Приходько О., Альошина Т. Інвестиційна привабливість України крізь призму цифрових трансформаційних процесів : підруч. / Кол. авт. Дніпро : ДДУВС, 2024. 76 с.
10. Пічкурова З. Розвиток цифрової економіки України в умовах воєнного стану. Економіка і суспільство (або відповідний журнал, Інвестиційна привабливість України крізь призму цифрових трансформаційних процесів : підруч. / Кол. авт. Дніпро : ДДУВС, 2024. 76 с. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-58-73>.
11. Грибінченко О. М. Інвестиційно-інноваційні індикатори безпекового розвитку країн світу. Науково-методична стаття, №2, 2020. URL: <https://economics.net.ua/ejoru/2020/No2/18.pdf>
12. Герасименко О. М. Ризик-орієнтоване управління в забезпеченні економічної безпеки (автореферат/дисертація). 2021. URL: https://library.krok.edu.ua/media/library/.../gerasimenko_2021-disertatsija.pdf
13. World Bank. Population, total (Ukraine). URL: <https://data.worldbank.org/indicator/SP.POP.TOTL?locations=UA>
14. Макроекономічні показники. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/macro-indicators>

15. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
16. Міністерство фінансів України. Державний та гарантований державою борг України за станом на 31.05.2025. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%B1%D0%BE%D1%80%D0%B3%2031_05_2025_%20%D0%BC%D0%BB%D1%80%D0%B4_.xlsx

References

1. Kopyliuk, O. I., Muzychka, O. M., & Kholod, Z. M. (2016). *Investytsiino-innovatsiina skladova v systemi ekonomichnoi bezpeky Ukrainy*. Retrieved from: https://business-inform.net/export_pdf/business-inform-2016-11_0-pages-81_87.pdf
2. Bilan, Y., Vasyliieva, T., Leonov, S., & Tiutiunyk, I. (2019). Shadow economy and its impact on the demand on the country's investment market. *Entrepreneurial Business and Economics Review*, 7(2). <https://doi.org/10.15678/EBER.2019.070202>
3. Kharazishvili, Y., & Kwilinski, A. (2022). Methodology for determining the limit values of national security indicators using artificial intelligence methods. *Virtual Economics*, 5(4), 7–26. [https://doi.org/10.34021/ve.2022.05.04\(1\)](https://doi.org/10.34021/ve.2022.05.04(1))
4. Avazov, N. R., Rakhmanova, N. T., Kakhramonov, J. B., Azimova, N. N., & Muratova, M. N. (2024). Ensuring macroeconomic stability and increasing investment activity (A case of Uzbekistan). *The Journal of Contemporary Issues in Business and Government*, 27(2), 5128–5136. Retrieved from: <https://cibgp.com/index.php/1323-6903/article/view/1419>
5. Rudevskaya, V., Riznyk, D., Tanase, V., Yatsenko, O., & Rak, R. (2024). Financial stability and innovation: Interconnection and development prospects. *Futurity Economics & Law*, 4(2), 214–228. <https://doi.org/10.57125/FEL.2024.06.25.12>
6. Dempere, J., Qamar, M., Allam, H., & Malik, S. (2023). The impact of innovation on economic growth, foreign direct investment, and self-employment: A global perspective. *Economies*, 11, 182. <https://doi.org/10.3390/economies11070182>
7. Vasyliieva, T., Lyeonov, S., Lyulyov, O., & Kyrychenko, K. (2018). Macroeconomic stability and its impact on the economic growth of the country. *Montenegrin Journal of Economics*, 14(1), 159–170. Retrieved from: https://repec.mnje.com/mje/2018/v14-n01/mje_2018_v14-n01-a22.pdf
8. Panchenko, V. (2024). Impact of the war on Ukraine's investment climate: Risk assessment and prospects for foreign investors. *Economics. Management. Innovations*. [https://doi.org/10.35433/ISSN2410-3748-2024-1\(34\)-1](https://doi.org/10.35433/ISSN2410-3748-2024-1(34)-1)
9. Fisunen, N., Atamas, O., Vakulych, M., Prykhodko, O., & Alosyna, T. (Uklad.). (2024). *Investytsiina pryvablyvist Ukrainy kriz pryzmu tsyfrovyykh transformatsiynykh protsesiv* (pidruchnyk). DDUVS.
10. Pichkurova, Z. (2023). Rozvytok tsyfrovoy ekonomiky Ukrainy v umovakh voiennoho stanu. *Ekonomika i suspilstvo*. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-58-73>
11. Hrybinenko, O. M. (2020). *Investytsiino-innovatsiini indykatory bezpekovogo rozvytku krain svitu* (Naukovo-metodychna statia, №2). Retrieved from: <https://economics.net.ua/ejopu/2020/No2/18.pdf>
12. Herasymenko, O. M. (2021). *Ryzkyk-orientovane upravlinnia v zabezpechenni ekonomichnoi bezpeky* (Avtoreferat dysertatsii). Retrieved from: https://library.krok.edu.ua/media/library/.../gerasimenko_2021-disertatsiya.pdf
13. World Bank. (n.d.). *Population, total (Ukraine)*. Retrieved from: <https://data.worldbank.org/indicator/SP.POP.TOTL?locations=UA>
14. Natsionalnyi bank Ukrainy. (n.d.). *Makroekonomichni pokaznyky*. Retrieved from: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/macro-indicators>
15. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. (n.d.). *Ofitsiyni sait*. Retrieved from: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
16. Ministerstvo finansiv Ukrainy. (2025). *Derzhavnyi ta harantovanyi derzhavoiu borh Ukrainy za stanom na 31.05.2025*. Retrieved from: https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%B1%D0%BE%D1%80%D0%B3%2031_05_2025_%20%D0%BC%D0%BB%D1%80%D0%B4_.xlsx

MACROECONOMIC ENVIRONMENT OF INVESTMENT AND INNOVATION SECURITY OF THE UKRAINE'S ECONOMY IN THE CONDITIONS OF MODERN CHALLENGES

Rostyslav Mykhailyshyn¹, Stepan Panchyshyn², Andrii Pavlyshyn³

^{1,2,3}Ivan Franko National University of Lviv, 79008 Lviv, Prospekt Svobody, 18

¹e-mail: rostyslav.mykhailyshyn@lnu.edu.ua; ORCID: 0000-0002-7573-0345

²e-mail: stepan.panczyshyn@lnu.edu.ua; ORCID: 0000-0002-6203-4789

³e-mail: Andrii.Pavlyshyn@lnu.edu.ua; ORCID: 0009-0003-2970-9742

Abstract. The article is devoted to assessing the impact of the macroeconomic environment on the investment and innovation security (IIS) of Ukraine under pandemic and wartime challenges. The purpose of the study is to determine the nature and dynamics of the influence of macroeconomic factors on investment and innovation activities and to formulate recommendations for strengthening IIS. The methodological basis of the research includes methods of macroeconomic analysis, in particular the grouping of macroeconomic indicators, the use of the system of national accounts, as well as methods of analysis and synthesis, induction and deduction to identify the positive and negative effects of the macroeconomic environment on Ukraine's IIS.

The study shows that investment and innovation processes in Ukraine's economy develop under the influence of an asymmetric combination of destructive and stabilizing trends in the macroeconomic environment. Positive factors include the recovery of economic growth, moderate stabilization of the financial sector, increased investment activity, and openness of foreign economic relations, which contribute to attracting foreign capital for the development and modernization of the national economy, primarily in strategic sectors, including the military-industrial complex. At the same time, negative influences are indicated by price instability, fluctuations in the national currency exchange rate, structural imbalances in industry, the budget deficit, and the growth of public debt, all of which increase risks to the innovative transformation of the economy. Such contradictory characteristics of macroeconomic factors highlight the need for balanced and adaptive public regulatory policies to ensure stability and investment and innovation security of the national economy.

Keywords: investment and innovation security, macroeconomic environment, economic growth, financial stability, public debt, capital expenditures, investment activity, foreign economic risks, post-war recovery, innovation policy.

Стаття надійшла до редколегії 10.06.2025

Прийнята до друку 25.06.2025